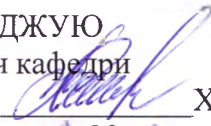

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

 Ханлар МАХМУДОВ
«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Трудове право

Освітньо-професійна програма	Правознавство
спеціальність	081 Право
галузь знань	08 Право
освітній ступінь	Бакалавр
Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій	

Полтава
2022-2023 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Правознавство спеціальності 081 Право.

Мова викладання державна.

Розробник: Сьомич Микола, професор кафедри підприємництва і права, д.е.н., доцент

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва і права

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1.

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Право»

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1.

Голова _____ (О. Кальян)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів	6
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (курс)	3
Семестр	5
Лекції (годин)	32
Практичні (годин)	28
Самостійна робота (годин)	120
Вид підсумкового контролю	Екзамен

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Трудове право» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні дисциплін «Теорія держави і права», «Юридична деонтологія», «Історія держави і права України», «Конституційне право України».

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни «Трудове право» - формування у здобувачів вищої освіти формування у здобувачів вищої освіти навичок оволодіння сукупністю знань з правового регулювання відносин у сфері використання найманої праці, прийняття ними обґрунтованих рішень у сфері трудових правовідносин, а також опанування ними методики правового аналізу відповідних норм трудового права.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Трудове право»: є надання здобувачам вищої освіти необхідних знань щодо основних принципів та інститутів трудового права, напрямків їх правового регулювання, набуття навичок роботи з нормативними актами, вміння вирішувати практичні питання і ситуації у сфері правового регулювання трудових правовідносин.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми Правознавство у здобувачів вищої освіти 2020 р. н. мають бути сформовані наступні компетентності:

– загальні:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 6. Навички використання інформаційних комунікаційних технологій.
- ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

– фахові:

- ФК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- ФК 10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.
- ФК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

ФК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

*Програмні результати навчання згідно освітньо-професійної програми
Правознавство (для 2020 р.н.):*

Програмні результати навчання:

ПРН. 5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.

ПРН. 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН. 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН. 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН. 22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПРН. 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права

Поняття праці та права на працю. Конституційні засади права на працю. Заборона примусової праці. Рівність у праці, заборона дискримінації.

Поняття та предмет трудового права. Ознаки предмета трудового права. Трудові відносини працівників і тісно пов'язані з ними суспільні відносини. Особливості процедурних відносин у трудовому праві.

Метод трудового права. Ознаки методу правового регулювання трудових відносин. Сфера дії норм трудового права.

Роль і функції трудового права. Основні тенденції розвитку трудового права у сучасній Україні.

Система трудового права. Система трудового законодавства. Предмет, метод і система науки трудового права.

Відмежування трудового права від суміжних галузей права: цивільного права, адміністративного права, права соціального забезпечення, цивільно-процесуального права та виправно-трудоного права.

Тема 2. Джерела трудового права

Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.

Дія нормативних правових актів про працю у часі, просторі і за категоріями працівників.

Єдність і диференціація правового регулювання трудових відносин. Фактори диференціації. Загальне і спеціальне законодавство про працю.

Система джерел трудового права. Конституція України як основне джерело трудового права. Джерела міжнародного правового регулювання праці. Кодекс законів про працю. Система законів, що регулюють соціально-трудоі відносини. Підзаконні акти, що регулюють працю працівників. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів у галузі праці. Нормативні акти Міністерства праці та соціальної політики України. Акти соціального партнерства. Угоди, колективні договори. Інші локальні нормативно-правові акти.

Роль рішень Конституційного суду України та значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України у тлумаченні і застосуванні законодавства про працю.

Реформа трудового законодавства. Проект Трудового кодексу України.

Тема 3. Основні принципи трудового права

Поняття і значення правових принципів. Імплементация принципів міжнародного трудового права у трудове право України. Формулювання і система основних принципів трудового права. Загальна характеристика основних (галузевих) принципів трудового права.

Принципи, що визначають політику в галузі правового регулювання ринку праці та зайнятості. Принципи, що визначають застосування умов праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівників.

Співвідношення принципів трудового права з суб'єктивними правами та обов'язками.

Тема 4. Суб'єкти трудового права

Поняття та види суб'єктів трудового права. Правовий статус суб'єкта трудового права. Трудова правосуб'єктність, суб'єктивні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права.

Громадяни (працівники) як суб'єкт трудового права. Спеціальна правосуб'єктність і спеціальна працездатність.

Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Поняття роботодавця. Зміст трудової правосуб'єктності (права та обов'язки щодо організації праці працівників). Співвідношення понять «власник підприємства» і «адміністрація підприємства».

Трудовий колектив організації як суб'єкт трудового права. Поняття, види і правовий статус трудових колективів. Основні повноваження трудових колективів, їх класифікація за видами праці та сферою її застосування, за рівнем об'єднання працівників. Повноваження трудового колективу та їх класифікація. Організаційно-правові форми (механізми) реалізації повноважень і самоврядування трудового колективу. Правовий статус і повноваження колективу бригади у сфері праці. Органи трудового колективу (загальні збори, рада трудового колективу) та їх компетенція. Принципи здійснення діяльності трудового колективу.

Професійні спілки та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права.

Правові основи діяльності професійних спілок. Законодавство про права та гарантії діяльності професійних спілок. Поняття профспілок, їх завдання та функції.

Загальна характеристика правового статусу професійних спілок у сфері праці. Основні права професійних спілок у сфері праці та їх класифікація. Правовий статус органів професійних спілок. Захисна функція професійних спілок. Роль професійних спілок у виникненні, зміні та припиненні трудового договору. Права професійних спілок у захисті трудових прав працівників, встановленні умов праці, регулюванні заробітної плати і робочого часу, у контролі і нагляді за додержанням законодавства про працю, колективного договору і угод.

Гарантії діяльності профспілок. Гарантії прав профспілок і виборних профспілкових працівників. Захист прав професійних спілок і відповідальність за їх порушення. Відповідальність професійних спілок.

Інші суб'єкти трудового права. Служба зайнятості. Органи контролю та нагляду. Органи з вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів. Розпорядник майна. Організації роботодавців та основні засади їх діяльності.

Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права

Загальна характеристика системи правовідносин у трудовому праві.

Поняття трудового правовідношення, його особливості. Відмінності трудового правовідношення від суміжних з ним правовідносин.

Суб'єкти трудових правовідносин. Індивідуальні та колективні трудові правовідносини. Зміст трудових правовідносин, основні права й обов'язки їх суб'єктів.

Підстави виникнення, змінювання і припинення трудових правовідносин. Відносини за дисциплінарної відповідальності та застосування заходів заохочення. Відносини за матеріальною відповідальності.

Правовідносини, що тісно пов'язані з трудовими правовідносинами. Відносини при зайнятості та працевлаштуванні. Організаційно-управлінські відносини між трудовим колективом і роботодавцем. Соціально-партнерські відносини. Відносини при нагляді та контролі за охороною праці та додержанням трудового законодавства. Відносини за професійної підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки персоналу. Правовідносини за умов учнівства. Правовідносини за підвищення кваліфікації, перепідготовки кадрів та перепідготовки. Відносини за умов вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів.

Тема 6. Колективні договори та угоди

Поняття і сторони колективного договору, угоди. Сфера дії законодавства про колективні договори та угоди. Принципи розробки та укладання колективних договорів та угод. Соціально-правове значення колективного договору, угоди.

Поняття колективного договору. Сторони колективного договору. Порядок укладання колективного договору. Строк і порядок ведення переговорів, вирішення розбіжностей, що виникають під час їх ведення. Порядок розробки, укладання та внесення змін і доповнень до колективного договору. Строк чинності колективного договору.

Зміст колективного договору. Види умов колективного договору: нормативні, зобов'язальні та інші. Структура колективного договору. Правове значення додатків до колективного договору. Реалізація колективного договору та контроль за виконанням його умов.

Поняття, види та сторони соціально-партнерських угод. Порядок ведення переговорів з укладання та змін угод. Строки їх чинності. Структура і зміст угод. Контроль за виконанням угод.

Співвідношення трудового законодавства з положеннями колективного договору і угод. Вирішення спорів між сторонами колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори та угоди.

Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування

Законодавство про зайнятість населення. Закон України «Про зайнятість населення» від 05 липня 2012р. з наступними змінами та доповненнями. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування.

Правовий статус безробітного. Поняття безробітного і підходящої роботи. Право громадян на забезпечення зайнятості і працевлаштування.

Правове регулювання вивільнення та працевлаштування працівників. Порядок вивільнення працівників.

Поняття та види працевлаштування. Правова організація працевлаштування. Порядок працевлаштування громадян. Органи з працевлаштування громадян. Державна служба зайнятості, її права та обов'язки. Державні гарантії зайнятості населення (загальні та додаткові). Стадії працевлаштування. Особливості працевлаштування окремих категорій громадян (молоді, інвалідів та інших).

Соціальні гарантії громадянам у сфері зайнятості. Порядок реєстрації громадян як безробітних. Професійна підготовка, підвищення кваліфікації і перепідготовка безробітних громадян. Сприяння зайнятості громадян, які потребують соціального захисту. Види виплат і допомоги у зв'язку з безробіттям. Поняття громадських робіт. Юридичне значення оплачуваних громадських робіт.

Органи з контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення.

Тема 8. Трудовий договір

Поняття та значення трудового договору. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів, які пов'язані з працею. Сторони трудового договору.

Зміст трудового договору. Умови трудового договору та їх правове значення. Умови, які передбачені у законодавстві. Умови, що встановлюються за угодою сторін при укладанні трудового договору. Необхідні та додаткові (факультативні) умови. Поняття трудової функції та місця роботи.

Порядок укладання трудового договору. Юридичні гарантії при укладанні трудового договору. Форма трудового договору. Документи, що подаються при укладанні трудового договору. Реєстрація трудового договору між працівником і фізичною особою. Випробування при прийнятті на роботу. Обмеження спільної роботи родичів на підприємстві, в установі, організації. Оформлення прийняття на роботу. Трудова книжка.

Види трудових договорів: за строком дії, змістом, порядком укладання. Особливості окремих видів трудових договорів. Строкові трудові договори. Види строкових трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору. Зміст контракту. Трудові договори при суміщенні професій і посад. Трудовий договір про роботу за сумісництвом. Трудові договори, що укладаються при організованому наборі працівників. Трудові договори з іноземцями. Трудові договори, що укладаються з працівниками за конкурсом. Трудовий договір з надомниками. Інші види трудових договорів.

Поняття переведення на іншу роботу. Відмінність переведення від переміщення. Види переведень на іншу роботу. Тимчасове переведення працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором. Випадки тимчасового переведення на іншу роботу. Тимчасові переведення на іншу роботу в разі простою. Інші види переведень.

Зміна істотних умов праці. Підстави та порядок зміни істотних умов праці.

Атестація працівників. Поняття, значення та порядок проведення атестації. Правові наслідки атестації.

Підстави припинення трудового договору. Класифікація підстав припинення трудового договору. Додаткові підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу з певними категоріями працівників за певних умов. Розірвання трудового договору на вимогу виборного профспілкового органу.

Правове регулювання усунення працівників від роботи. Поняття і випадки усунення працівників від роботи. Відмінність усунення від звільнення працівника.

Порядок звільнення з роботи. Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку зі змінами в організації виробництва та праці. Попередня згода профспілкового органу первинної профспілкової організації, членом якої є працівник, на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Випадки розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця без згоди профспілкового органу. Оформлення звільнення. Порядок проведення розрахунку при звільненні з роботи працівника. Трудова книжка. Вихідна допомога.

Правові наслідки незаконного звільнення.

Тема 9. Робочий час і час відпочинку

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Гарантії щодо робочого часу.

Поняття і види робочого тижня, робочого дня, зміни.

Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час.

Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення. П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень і тривалість щоденної роботи. Початок і закінчення роботи. Робота за змінами. Перерви між змінами. Чергування.

Спеціальний режим правового регулювання робочого часу. Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів та уночі. Неповний робочий час. Ненормований робочий день.

Порядок обліку робочого часу. Поняття «облік робочого часу». Поденний і щотижневий облік робочого часу. Підсумований облік робочого часу. Облікові періоди. Особливості регулювання робочого часу в окремих галузях економіки. Гнучкі графіки роботи. Поділ робочого дня на частини. Вахтовий метод організації робіт. Поняття вахтового методу організації робіт. Тривалість вахти та робочого дня.

Поняття і порядок застосування понаднормових робіт. Виняткові випадки застосування понаднормових робіт. Заборона залучення до понаднормових робіт окремих категорій працівників. Граничні норми застосування понаднормових робіт. Компенсація понаднормових робіт. Розмежування понаднормових робіт і ненормованого робочого дня.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви упродовж робочого дня (зміни) для відпочинку та харчування. Додаткові перерви для годування дитини. Щоденні перерви в роботі (міжзмінні перерви). Щотижневий безперервний відпочинок (вихідні дні). Святкові і неробочі дні.

Поняття і види відпусток. Державні гарантії права на відпустку.

Щорічна основна відпустка. Види щорічної відпустки. Тривалість щорічної основної відпустки. Тривалість основної щорічної відпустки для окремих категорій працівників, що встановлені іншими актами законодавства.

Щорічна додаткова відпустка та її види. Відпустка за умови праці, за особливий характер праці. Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку.

Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток. Випадки перенесення щорічної відпустки на вимогу працівника. Підстави перенесення відпустки на інший період. Випадки відкликання з відпустки.

Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Поєднання роботи з навчанням. Соціально-правове значення поєднання праці з навчанням.

Творча відпустка, умови, тривалість і порядок надання.

Соціальні відпустки. Види соціальних відпусток. Відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Додаткові відпустки працівникам, які мають дітей.

Оплата відпусток. Порядок обчислення заробітної плати працівникам за час відпустки. Випадки виплати грошової компенсації за невикористані щорічні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати. Відпустки, що надаються в обов'язковому порядку за бажанням працівника. Відпустки, що надаються за згодою сторін. Тривалість відпустки без збереження заробітної плати.

Пільги для працівників, які поєднують роботу з навчанням.

Тема 10. Заробітна плата

Поняття заробітної плати. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати.

Методи регулювання заробітної плати. Державне регулювання оплати праці. Договірне регулювання оплати праці. Оплата праці за сумісництвом. Оплата праці за контрактом.

Організація оплати праці на підприємствах, в установах і організаціях. Тарифна система заробітної плати та її елементи. Значення тарифної системи для регулювання оплати праці. Оплата праці працівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету.

Оплата праці на важких роботах, на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, на роботах з особливими природно-географічними і геологічними умовами та

умовами підвищеного ризику для здоров'я. Повідомлення працівників про запровадження нових або зміну діючих умов праці.

Системи заробітної плати та її види: погодинна, відрядна.

Нормування праці. Норми праці. Норми виробітку. Норми часу. Норми обслуговування. Норми чисельності. Нормоване завдання. Відрядні розцінки.

Форми матеріального стимулювання праці: премії та винагорода за підсумками роботи за рік.

Надбавки і доплати до заробітної плати за високу кваліфікацію та майстерність.

Оплата праці у разі відхилення від установлених умов праці. Оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації. Оплата праці при суміщенні професій (посад) і виконанні обов'язків тимчасово відсутнього працівника. Оплата роботи в понаднормовий час. Оплата роботи у святкові і неробочі дні. Оплата роботи у нічний час. Оплата праці за незакінченим відрядним нарядом. Порядок оплати праці при невиконанні норм виробітку та при виготовленні продукції, що виявилась браком. Оплата часу простою.

Строки і порядок виплати заробітної плати. Обчислення середньої заробітної плати.

Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати

Поняття гарантійних і компенсаційних виплат і доплат. Гарантійні виплати та їх види: оплата щорічних відпусток; за час виконання державних обов'язків; для тих, яких направляють для підвищення кваліфікації, на обстеження до медичного закладу; для переведених за станом здоров'я на легшу менше оплачувану роботу; переведених тимчасово на іншу роботу у зв'язку з виробничою необхідністю; для вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, переведених на легшу роботу; при різних формах виробничого навчання, перекваліфікації або навчання інших спеціальностей; для донорів; обраних на виборні посади; на час виконання громадських обов'язків.

Гарантійні доплати та їх види. Гарантійні доплати неповнолітнім.

Компенсаційні виплати та їх види: в разі переїзду на роботу до іншої місцевості, при службових відрядженнях, за роботи у польових умовах та інші, що встановлюються Кодексом законів про працю України та іншими актами законодавства України.

Порядок і види підрахунку середнього заробітку при гарантійних виплатах.

Гарантії збереження заробітної плати. Відрахування із заробітної плати.

Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.

Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна

Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Поняття внутрішнього трудового розпорядку. Система нормативних актів, що регулюють порядок здійснення трудової діяльності. Види правил внутрішнього трудового розпорядку: типові, галузеві, локальні. Правові наслідки відсутності в організації правил внутрішнього трудового розпорядку. Структура та зміст правил внутрішнього трудового розпорядку. Статути та положення про дисципліну.

Основні трудові обов'язки сторін трудового договору. Основні трудові обов'язки працівників. Основні обов'язки власника або уповноваженого ним органу або фізичної особи.

Поняття заохочення за успіхи в роботі. Підстави заохочення. Соціально-правове значення заохочень у забезпеченні трудової дисципліни. Види заохочень: за способом впливу на працівників, за оформленням і закріпленням у правових актах, за сферою дії, за органами застосування заохочень.

Порядок застосування заохочень за успіхи в роботі. Переваги і пільги для працівників, які успішно і сумлінно виконують трудові обов'язки.

Заохочення за особливі трудові заслуги. Державні нагороди.

Поняття трудової дисципліни. Значення дисципліни праці. Технологічна та виробнича дисципліна. Правові методи забезпечення трудової дисципліни: створення необхідних

організаційних та економічних умов для нормальної високопродуктивної роботи; метод переконання (виховання); метод заохочення; метод примусу; метод свідомого ставлення до праці.

Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників. Загальна дисциплінарна відповідальність. Спеціальна дисциплінарна відповідальність. Нормативно-правові акти щодо спеціальної дисциплінарної відповідальності. Статути та положення про дисципліну. Критерії розмежування загальної та спеціальної дисциплінарної відповідальності: за колом осіб, за заходами дисциплінарного стягнення, за колом осіб та органів, наділених правом накладати дисциплінарні стягнення.

Підстави дисциплінарної відповідальності. Елементи дисциплінарного проступку. Суб'єкт дисциплінарного проступку. Суб'єктивна сторона. Об'єкт дисциплінарного проступку. Об'єктивна сторона.

Основні ознаки дисциплінарної відповідальності працівників. Законність. Обґрунтованість та справедливість: індивідуалізація видів дисциплінарного стягнення; обмеження строку дії дисциплінарного стягнення. Правові гарантії притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності.

Стадії накладення дисциплінарного стягнення. Виявлення дисциплінарного проступку. Застосування дисциплінарного стягнення. Виконання дисциплінарного стягнення. Оскарження та зняття дисциплінарного стягнення.

Дисциплінарні стягнення та їх види. Види дисциплінарних стягнень, що застосовуються до окремих категорій працівників.

Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення. Строк для застосування дисциплінарного стягнення. Дисциплінарні звільнення.

Оскарження та зняття дисциплінарних стягнень.

Гарантії для працівників, обраних до профспілкових органів, у разі їх притягнення до дисциплінарної відповідальності.

Інші заходи правового впливу, що застосовуються до порушників трудової дисципліни. Застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни трудовим колективом або товаришським судом.

Тема 13. Охорона праці

Поняття охорони праці та її значення. Законодавство про охорону праці. Право працівника на охорону праці. Гарантії прав на охорону праці при укладанні трудового договору та під час роботи.

Організація охорони праці на виробництві. Правила та інструкції з охорони праці та виробничої санітарії. Повноваження роботодавця у сфері охорони праці. Повноваження працівників у сфері охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Навчання з питань охорони праці. Фінансування охорони праці. Служба охорони праці на підприємстві. Комісії з питань охорони праці.

Спеціальні правила охорони праці на важких, шкідливих і небезпечних роботах. Право працівника на пільги і компенсації за важкі, шкідливі та небезпечні умови праці.

Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Перелік обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян: а) від нещасного випадку на виробництві та б) через ймовірність професійного захворювання. Поняття нещасного випадку та професійного захворювання.

Охорона праці жінок. Перелік важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок. Граничні норми піднімання і переміщення важких речей жінками. Обмеження праці жінок у нічний час. Обмеження щодо залучення вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, до

понаднормових робіт, робіт у вихідні дні і у відрядження. Охорона праці вагітних жінок, жінок, які мають неповнолітніх дітей.

Охорона праці неповнолітніх. Заборона застосування праці неповнолітніх на важких роботах, роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці та на підземних роботах. Граничні норми піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми. Вік прийняття на роботу. Медичний огляд неповнолітніх віком до 18 років. Заборона залучення неповнолітніх до нічних, понаднормових робіт і робіт у вихідні дні. Пільги щодо робочого часу та надання відпусток. Тривалість робочого часу неповнолітніх. Інші умови праці неповнолітніх, що визначені законодавством.

Охорона праці осіб із зниженою працездатністю (пенсіонерів, інвалідів, ветеранів війни та праці). Робоче місце інваліда. Порядок працевлаштування інвалідів. Інші гарантії у сфері охорони праці інвалідів. Особливість залучення до робіт у нічний час та до понаднормової роботи.

Управління охороною праці. Нагляд і контроль за охороною праці і відповідальність за її порушення.

Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Поняття та особливості матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю. Мета та значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору.

Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності, передбаченої нормами цивільного права: за суб'єктом заподіяння шкоди, підставами та умовами матеріальної відповідальності, межею матеріальної відповідальності, розміром. Порядок покриття шкоди.

Загальні підстави й умови матеріальної відповідальності працівників. Підстави матеріальної відповідальності працівників. Трудове майнове правопорушення: порушення працівником трудових обов'язків; наявність заподіяної працівником прямої дійсної шкоди майну роботодавця. Умови матеріальної відповідальності працівників: протиправні дії (бездіяльність) працівників; причинний зв'язок між протиправними діями (бездіяльністю) працівників та їх наслідком у вигляді шкоди, що настала; вина працівника, що заподіяв шкоду зумисне або через необережність.

Види матеріальної відповідальності працівників. Обмежена матеріальна відповідальність працівників та її розмір. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників. Повна матеріальна відповідальність працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності. Підвищена матеріальна відповідальність працівників. Матеріальна відповідальність у випадках, коли фактичний розмір шкоди перевищує її номінальний розмір.

Індивідуальна та колективна (бригадна) матеріальна відповідальність. Перелік робіт, у разі виконання яких може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність. Порядок впровадження колективної (бригадної) матеріальної відповідальності. Письмові договори про повну матеріальну відповідальність.

Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником: добровільно, за розпорядженням роботодавця, у судовому порядку. Строк звернення до суду у питаннях стягнення з працівника матеріальної шкоди. День виявлення шкоди. Обставини, які підлягають врахуванню при визначенні розміру відшкодування. Докази майнового стану працівника. Обов'язок доведення наявності умов для покладення матеріальної відповідальності на працівника.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Випадки матеріальної відповідальності роботодавця перед працівником. Порушення роботодавцем права працівника на працю. Порушення роботодавцем права працівника на здорові і безпечні умови праці - незабезпечення роботодавцем здорових і безпечних умов праці при виконанні

працівником трудових обов'язків. Порушення роботодавцем інших прав працівника. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди працівнику.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю застрахованого. Страхові виплати.

Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні

Поняття і система органів з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю та їх повноваження. Види нагляду та контролю за додержанням законодавства України про працю.

Державний нагляд і державний контроль за додержанням законодавства про працю.

Повноваження місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері охорони праці.

Громадський контроль за додержанням законодавства про працю: професійні спілки, спеціальні органи у складі профспілок - правова і технічна інспекція праці, трудові колективи та їх постійний орган - рада трудового колективу та ін.

Юридична відповідальність за порушення законодавства України про працю. Кримінальна відповідальність. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Матеріальна відповідальність.

Тема 16. Трудові спори

Загальна характеристика трудових спорів. Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів.

Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів.

Індивідуальні трудові спори. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. Комісія з трудових спорів (КТС): порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору в КТС. Винесення рішення та його виконання.

Розгляд індивідуальних трудових спорів у місцевих судах. Трудові спори, що підлягають безпосередньому розглядові у судах.

Поняття і види строків з розгляду трудових спорів.

Колективні трудові спори. Органи з вирішення колективних трудових спорів: примирна комісія; трудовий арбітраж. Порядок їх створення та компетенція. Порядок прийняття і виконання рішення щодо колективного трудового спору. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення.

Право на страйк і його реалізація. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права	11,5	2	2	7,5
Тема 2. Джерела трудового права	11,5	2	2	7,5
Тема 3. Основні принципи трудового права	11,5	2	2	7,5
Тема 4. Суб'єкти трудового права	9,5	2	-	7,5
Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України	11,5	2	2	7,5
Тема 6. Колективні договори та угоди	11,5	2	2	7,5
Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	11,5	2	2	7,5
Тема 8. Трудовий договір	11,5	2	2	7,5
Тема 9. Робочий час і час відпочинку	11,5	2	2	7,5
Тема 10. Заробітна плата	11,5	2	2	7,5
Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати	11,5	2	2	7,5
Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна	11,5	2	2	7,5
Тема 13. Охорона праці	9,5	2	-	7,5
Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	11,5	2	2	7,5
Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні	11,5	2	2	7,5
Тема 16. Трудові спори	11,5	2	2	7,5
Усього годин	180	32	28	120
ЕКЗАМЕН	27	-	-	27

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права	2
2	Тема 2. Джерела трудового права	2
3	Тема 3. Основні принципи трудового права	2
4	Тема 4. Суб'єкти трудового права	-
5	Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України	2
6	Тема 6. Колективні договори та угоди	2
7	Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	2
8	Тема 8. Трудовий договір	2
9	Тема 9. Робочий час і час відпочинку	2
10	Тема 10. Заробітна плата	2
11	Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати	2
12	Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна	2
13	Тема 13. Охорона праці	-
14	Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	2
15	Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю	2

	в Україні	
16	Тема 16. Трудові спори	2
	Разом	28

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права	7,5
2	Тема 2. Джерела трудового права	7,5
3	Тема 3. Основні принципи трудового права	7,5
4	Тема 4. Суб'єкти трудового права	7,5
5	Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України	7,5
6	Тема 6. Колективні договори та угоди	7,5
7	Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	7,5
8	Тема 8. Трудовий договір	7,5
9	Тема 9. Робочий час і час відпочинку	7,5
10	Тема 10. Заробітна плата	7,5
11	Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати	7,5
12	Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна	7,5
13	Тема 13. Охорона праці	7,5
14	Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	7,5
15	Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні	7,5
16	Тема 16. Трудові спори	7,5
	Разом	120

8. Індивідуальні завдання

Не передбачено

9. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 5. ПРН 6. ПРН 20 ПРН 21. ПРН 22. ПРН 23.	- словесні методи (лекція); - практичні методи (практичні роботи, робота за навчально-методичною літературою, інтернет-джерелами); - методи письмового контролю (перевірка письмових самостійних робіт); - комп'ютерні методи (дистанційне навчання); - інтерактивний метод (дискусії, дебати)	Ведення конспекту лекцій, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, екзамен.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 5.	16,67	16,67	10
ПРН 6.	16,67	16,67	10
ПРН 20	16,67	16,67	10

ПРН 21.	16,67	16,67	10
ПРН 22.	16,67	16,67	10
ПРН 23.	16,67	16,67	10
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання							
	Ведення конспекту лекцій		Виконання завдань на практичних заняттях		Виконання завдань самостійної роботи		Екзамен	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 5.	1,6	2,67	3,2	5,34	3,2	5,34	2	3,34
ПРН 6.	1,6	2,67	3,2	5,34	3,2	5,34	2	3,34
ПРН 20	1,6	2,67	3,2	5,34	3,2	5,34	2	3,34
ПРН 21.	1,6	2,67	3,2	5,34	3,2	5,34	2	3,34
ПРН 22.	1,6	2,67	3,2	5,34	3,2	5,34	2	3,34
ПРН 23.	1,6	2,67	3,2	5,34	3,2	5,34	2	3,34

Ведення конспекту лекцій, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, екзамен.

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

1. Ведення конспекту лекцій (0-1 бал)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 5. ПРН 6. ПРН 20 ПРН 21. ПРН 22. ПРН 23.	Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	на високому рівні	0,9-1
		на середньому рівні	0,74-0,89
		на достатньому рівні	0,6-0,73
		на низькому рівні	0-0,59

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0-2 бали)

Шкала та критерії та оцінювання (денна форма)

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 5. ПРН 6. ПРН 20 ПРН 21. ПРН 22. ПРН 23.	Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	на високому рівні	1,8-2
		на середньому рівні	1,5-1,7
		на достатньому рівні	1,2 -1,4
		на низькому рівні	0-1,1

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-2 бали).

Шкала та критерії та оцінювання (денна форма)

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 5. ПРН 6. ПРН 20 ПРН 21. ПРН 22. ПРН 23.	Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	на високому рівні	1,8-2
		на середньому рівні	1,5-1,7
		на достатньому рівні	1,2 -1,4
		на низькому рівні	0-1,1

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – екзамен.

Шкала та критерії та оцінювання екзамену

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 5. ПРН 6. ПРН 20 ПРН 21. ПРН 22. ПРН 23.	Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Готувати проекти необхідних актів	на високому рівні	18-20
		на середньому рівні	15-17
		на достатньому рівні	12-14
		на низькому рівні	0-11

	застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.		
--	--	--	--

10. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів			Разом по темі
	Ведення конспект у лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права	1	2	2	5
Тема 2. Джерела трудового права	1	2	2	5
Тема 3. Основні принципи трудового права	1	2	2	5
Тема 4. Суб'єкти трудового права	1	-	2	3
Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України	1	2	2	5
Тема 6. Колективні договори та угоди	1	2	2	5
Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	1	2	2	5
Тема 8. Трудовий договір	1	2	2	5
Тема 9. Робочий час і час відпочинку	1	2	2	5
Тема 10. Заробітна плата	1	2	2	5
Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати	1	2	2	5
Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна	1	2	2	5
Тема 13. Охорона праці	1	-	2	3
Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	1	2	2	5
Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні	1	2	2	5
Тема 16. Трудові спори	1	2	2	5
Всього	16	32	32	80
ЕКЗАМЕН				20
Разом				100

11. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні:

1. Європейська соціальна хартія ETS № 35 прийнята Радою Європи: Міжнародний документ від 18 жовтня 1961. Інформаційний бюлетень Міністерства праці України "Людина і праця". 1992. № 5
2. Загальна декларація прав людини. Резолюція 217A (II) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Резолюція 2200-A (III) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. Ратифікований Українською РСР згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 19 жовтня 1973 р. № 2148. URL: <http://www.rada.gov.ua>

4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Перший протокол та протоколи № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Ратифіковані Україною 17 липня 1997 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>
5. Конституція України. від 28 червня 1996 № 254 к/96ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. ст.141
6. Кодекс Законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР* від 17.12.1971, № 50. ст. 375
7. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. №11. 28 березня. ст.461
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР* від 18.12.1984 1984 р., № 51, ст. 1122
9. Цивільно-процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 4041, 42. ст. 492
10. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 49. ст.668.
11. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13 грудня 1991 р. № 1977-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. ст.165.
12. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2232-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. ст.385.
13. Про оздоровлення та відпочинок дітей: Закон України від 04 вересня 2008 р. № 375VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 45. ст.313.
14. Про нотаріат: Закон України від 02 вересня 1993 року № 3425XII. *Відомості Верховної Ради*. 1993, № 39. ст.383.
15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013, № 27. ст.1438.
16. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 17. ст.121.
17. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 р. № 1550-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 23. ст.176.
18. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06 квітня 2000 р. № 1645-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 29. ст.228.
19. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01 липня 1993 р. № 3356XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 36. ст.361.
20. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 45. ст.397
21. Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої): Закон України від 14 вересня 2006 р. № 137. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 43. ст. 418
22. Про зайнятість населення: Закон України від 1 березня 1991 р. № 803-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 14. ст. 170
23. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 р. № 1533-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 22. ст.171
24. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії: Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2017-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 48. ст. 409
25. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38. ст. 2616.
26. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. ст. 545.
27. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 05 лютого 1993 р. № 2998XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 16. ст.167

28. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996р. № 504/96ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 2. ст.4
29. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21 березня 1991 р. № 875-ХІІ . *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №128-21. ст. 252
30. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст.170
31. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № № 889-VIII *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. ст. 60
32. Основні напрями розвитку трудового потенціалу в Україні на період до 2010 року, затверджені Указом Президента України від 3 березня 1999 р. № 958/99. *Офіційний вісник України*. 1999. № 31. ст. 42
33. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : закон України від 5 лютого 1993 р. № 2998-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 16. Ст. 167.

Основні:

1. Сьомич М.І. Трудове право: Навчальний посібник; Полтавська державна аграрна академія, Видавництво «Інтер – М», Запоріжжя, 2016. 210 с.
2. Трудове право України [Текст] : академічний курс: Підручник / А. Ю. Бабаскін [та ін.] ; заг. ред. Н. М. Хуторян ; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. К. : А.С.К., 2004. 607 с.
3. Трудове право України [Текст] : практикум / Г. І. Чанишева [та інш.] ; відп. ред. Г. І. Чанишева; Одеська держ. юридична академія. К. : Юрінком Інтер, 1999. 288 с.
4. Трудове право України: Підруч. / за заг. ред. М. І. Іншина, В. Л. Костюка. Київ: Юрінком Інтер 2019. 600 с.
5. Трудове право. Підручник. Третє видання, перероблене і доповнене (Ювілейна серія «НЮУ 215 років»). За загальною редакцією О.М. Ярошенка. Харків: Право, 2019. 544 с.

Допоміжні:

1. Актуальні проблеми трудового законодавства, законодавства про державну службу та службу в правоохоронних органах: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 16 листопада 2018 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника. Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 427 с.
2. Договір у цивільному і трудовому праві [Текст]: довідник / Я. М. Шевченко [та ін.]; ред. Ю. С. Шемшученко, Я. М. Шевченко; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. - К.: Видавничий Дім "Юридична книга", 2000. 278 с.
3. Кодекс Законів про працю України з постатейними матеріалами / ред. В.С. Ковальський. К.: Юрінкомінтер, 2016. 1200 с.
4. Короткін В.Г. Трудове право: Прийняття на роботу і звільнення [Текст] : навч.-метод. розробка; Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП). 2-ге вид., перероб. К. : МАУП, 2000. 88 с.
5. Лукаш С. С. Співвідношення централізованого і локального регулювання трудових відносин в умовах ринкової економіки: монографія. Х. : ФІНН, 2009. 368 с.
6. Мельник К. Ю. Трудове право України : підручник. Харків: Діса плюс, 2014. 480 с.
7. Мельник К. Ю. Проблеми правового регулювання трудових відносин службовців правоохоронних органів : монографія. Х. : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2009. 360 с.
8. Мельник, К. Ю. Проблеми юридичних гарантій трудових прав працівників при укладенні, зміні та розірванні трудового договору : монографія. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 240 с.

9. Мельник К. Ю. Проблеми правового регулювання виникнення трудових правовідносин з поліцейськими : монографія. Харк. нац. ун-т внутр. Справ. Х. : У справі, 2017. 230 с.
10. Напрями розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю кафедри трудового та господарського права Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків, 3 листопада 2017 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника. Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 462 с.
11. Прокопенко В. І. Трудове право [Текст] : курс лекцій. К. : Вентурі, 1996. 224 с.
12. Сличинський Б. С. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю [Текст]. 2. вид., доп. та перероб. - К. : А.С.К., 2001. 1072 с.
13. Сьомич М. І. Правове регулювання трудових відносин у країнах Західної Європи та США в контексті його удосконалення в Україні. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2007. №1(38). С. 64-67.
14. Сьомич М. І. Працевлаштування безробітних з наданням дотацій роботодавцям стаття *Ринок праці та зайнятість населення*. 2011. № 3 (28). С. 10-12.
15. Сьомич М. І. Шляхи законодавчого вдосконалення вирішення колективних трудових спорів. *Вісник Донецького національного університету*. Науковий журнал. Серія В, економіка і право. 2014. № 1. С. 178 – 183.
16. Сьомич М. І. Правова природа участі працівників у локальному нормативно-правовому регулюванні праці. *Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Юридичні науки*. 2014. №1. С. 169 – 174.
17. Сьомич М. І. Сутність та роль юридичної відповідальності у сфері договірних трудових відносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету Науковий журнал (Серія право)*. 2014. Випуск 27. Том 2. С. 77 – 80.
18. Сьомич М. І. Характеристика матеріальної відповідальності роботодавця як самостійного інституту трудового права. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. №9. С. 24-27.
19. Сьомич М. І. Перспективи вдосконалення правового регулювання відповідальності роботодавця в умовах ринкових відносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. №10. С. 26-29.
20. Сьомич М. І. Формування ефективної системи мотивації праці найманих працівників підприємств в умовах ринкової економіки та шляхи її вдосконалення. *Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики: Колективна монографія / за ред. І. А. Маркіної*. Полтава: Видавництво «Сімон», 2017. С. 647-655.
21. Сьомич М. І. Особливості міжнародного трудового права. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки»* (28 жовтня 2017 м. Полтава), Полтава, 2017. С. 263-264.
22. Сьомич М. І., Макушинський О. А., Чабан В. Б. Соціальна відповідальність бізнесу: досвід працевлаштування ветеранів АТО. *Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору: Матеріали III Міжнародної наук.-практ. конф.* (м. Полтава, 24.03.2020). Полтава: ПДАА, 2020. С.276-278.
23. Сьомич М. І. Профспілкові органи як суб'єкти трудового права та нормативний аналіз їх статусу у сфері державно-правового регулювання трудових відносин. *Збірник наукових праць та тез, наукових доповідей за Матеріалами VI Міжнародної науково-практичної конференції: «Наукові розробки передові технології, інновації»*. (06-08 жовтня 2020 р, Чехія м.Прага). Прага, 2020. С. 134-138
24. Трудове право [Текст]: альбом схем: Учеб. пособие / А. А. Савченко [и др.] ; Национальный ун-т внутренних дел. Х. : Еспада, 2004. 252 с.

25. Трудове право України : підручник / [автор. кол.: С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. 408 с.
26. Сфера дії трудового права та права соціального забезпечення : матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 жовтня 2016 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника. МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2016. 426 с.
27. Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листопада 2015 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2015. 354 с.
28. Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення : матеріали III Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листоп. 2014 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2014. 324 с.
29. Трудове законодавство: шляхи реформування : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 12 квіт. 2013 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2013. 364 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Міністерство юстиції України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minjust.gov.ua>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Верховний Суд: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme>